

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-97.2022.11>

УДК 371.091.3.026.13

Галина Буянова,
методист вищої категорії
відділу науково-методичного забезпечення
підвищення якості освіти,
Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти»,
Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-2506-402X

Олена Удалова,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач сектору відділу науково-
методичного забезпечення
підвищення якості освіти
Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти»,
Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-0619-0891

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті проаналізовано вплив інноваційних методів навчання на формування і розвиток професійних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Доведено, що від професійної діяльності викладача залежить наскільки успішно буде відбуватися процес засвоєння студентами професійних знань, умінь та навичок. Висвітлено результати проведеного анкетування, спрямованого на виявлення проблем, що впливають на формування професійної готовності науково-педагогічних працівників впроваджувати сучасні форми та методи навчання, яке містило блок питань щодо впровадження дистанційної освіти.

Доведено, що заклади вищої освіти України активно долучилися до розвитку та впровадження дистанційної освіти і продовжують працювати над створенням та впровадженням методик викладання окремих

дистанційних курсів, які допомагають будь-якій особі здобути освіту, підвищити кваліфікацію або здійснити перекваліфікацію з отриманням відповідних освітніх документів.

Визначено шляхи підвищення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти через використання інноваційних методів та форм навчання у поєднанні з традиційними.

Ключові слова: *інноваційні технології, методи навчання, інформаційні технології, професійні компетентності, дистанційна освіта, здобувачі вищої освіти.*

Постановка проблеми. В умовах соціально-економічних трансформацій у суспільстві, підсилених прагненням України доєднатися до Європейського союзу, спробами подолати проблеми, які виникають через війну з РФ та зберегти рівень інтенсивного розвитку в усіх життєво важливих сферах українського суспільства, набувають актуальності завдання збереження та вживання заходів для підвищення рівня якості освіти, зокрема вищої. Саме орієнтація на підготовку фахівців з високим інтелектуальним, творчим потенціалом, з розвиненими фаховими компетенціями, які здатні до саморозвитку протягом життя та професійної реалізації – це завдання закладів вищої освіти України, які окреслені Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», положеннями Національної доктрини розвитку освіти та ін.

Протягом останніх років одним з головних напрямів модернізації вищої освіти в Україні, є підвищення її якості, а посилена увага до даної проблеми спонукає до постійного вдосконалення освітніх програм та пошуку ефективних форм та методів викладання і навчання. Варто підкреслити, що для сучасного ЗВО важливим є завдання організації освітнього процесу, з використанням студентоцентрованого підходу, якісна професійна підготовка здобувачів вищої освіти, а саме: опановування ними на високому рівні фаховими знаннями, вміннями та навичками, особистісними та професійно значущими якостями, розвиток творчого потенціалу, що своєю чергою дозволить майбутнім фахівцям ефективно використовувати набуті знання та інноваційні технології як у професійній діяльності, так і у повсякденному житті,

постійно самовдосконалюватися, бути професійно мобільними й конкурентоспроможними на ринку праці. З огляду на зазначене, можна стверджувати, що сучасний випускник закладу вищої освіти в умовах соціально-економічних трансформацій має поєднувати у собі високий професіоналізм та розвинені моральні якості, високу адаптивність, творчість та мобільність.

У цьому контексті виникає необхідність у створенні сучасних кваліфікаційних вимог щодо підготовки фахівців, які будуть здатні до включення у подальшу життєдіяльність, готові практично та творчо вирішувати життєві й професійні проблеми, що виникають. Ця здатність значною мірою залежить від розвитку компетентностей у здобувачів вищої освіти, яка визначає взаємозв'язок між формуванням знань і професійною діяльністю і пов'язана з діяльнісним результатом. Рівень сформованості професійної компетентності конкурентоздатних фахівців залежить від методичного інструментарію щодо впровадження інноваційних методів і технологій в освітній процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі підвищення ефективності освітнього процесу шляхом застосування інноваційних методів навчання у професійній підготовці здобувачів вищої освіти приділяли увагу О. Грошева, О. Дубасенюк, Н. Наумкін, О. Удалова та ін.

Значний внесок у дослідження та розробку методології та теорії педагогічних інновацій було зроблено такими педагогами як: В. Беспалько, Т. Гребеник, М. Євтух, М. Кісіль, Н. Москаленко, Н. Ничкало, О. Пометун, Г. Селевко та ін. Також інноваційні технології виховання і навчання та шляхи впровадження інноваційних методів навчання в освітній процес досліджено у роботах Ю. Бистрової, Л. Кайдалової, С. Карпенчук, О. Шестопалюк, В. Ягупова та ін.

Форми та методи активного навчання окреслено у працях І. Авдєєвої, О. Губенко, Н. Дівінської, Л. Мельничук, Г. Селевко, В. Ткаченко, О. Штепи, В. Штифурак, П. Щербаня, Л. Якубовської та ін.

Проектно-модульному навчанню та використанню проблемно-модульних технологій у ЗВО присвятили роботи С. Дейнега, Г. Єрофєєва, М. Зуєва, С. Осипова, О. Піралова, Л. Пономарьова; практико-орієнтованому навчанню І. Петрова; інтерактивним методам навчання І. Гревцева та ін.

Технологізацію як необхідний важіль розвитку сучасних інноваційних процесів у системі освіти розглядали у своїх працях В. Беспалько, Л. Буркова, Л. Даниленко, І. Дичківська, І. Козловська, О. Пехота, О. Попова, В. Химинець та ін.

Питанням удосконалення фахових компетентностей шляхом використання інноваційних педагогічних технологій приділяли увагу О. Загіка, О. Лемішовська, І. Яремко та ін.

О. Загіка, у своїй праці щодо формування інноваційного навчального середовища, звертає увагу на те, що «саме освітні технології, інтерактивні методи навчання, нестандартні форми педагогічної діяльності дозволяють організувати навчальну роботу в умовах, наближених до реальних, дають очікуваний ефект» [4].

Мета статті висвітлити результати проведеного дослідження щодо стану професійної готовності науково-педагогічних працівників впроваджувати сучасні форми та методи навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Молодий фахівець в умовах сучасного ринку праці повинен не лише володіти професійними знаннями та уміти адаптуватися у професійному середовищі, але й володіти навичками побудови стратегій самореалізації, самостійного опанування знаннями, стресостійкості та інше. Саме тому заклади вищої освіти, під час професійної підготовки студентів, мають створити освітній простір, який дозволить використовувати інноваційні технології, методи та засоби

викладання і навчання, що сприятиме професійному зростанню та зацікавленості викладачів у якості професійної діяльності, що своєю чергою вплине на рівень професійної підготовки майбутніх фахівців.

Слід зазначити, що наукова теорія обґрунтовує зміст освіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання. Методи навчання – це способи спільної впорядкованої організаційної діяльності педагога й студентів, завдяки яким досягаються розширення та поглиблення знань у студентів, оволодіння вміннями й навичками, формуються основи їх професійної майстерності, розвиваються творчі здібності, розумові та фізичні сили [13].

Необхідно відмітити, що науковцями визначена значна кількість класифікацій методів навчання в освіті з урахуванням різноманітних підходів. Методи, які сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти, відповідають поняттю «інноваційні методи викладання», що є полікомпонентним та об'єднує всі ті нові й ефективні способи здійснення освітнього процесу для підвищення його якості. Розглянемо найбільш популярні інноваційні методи навчання, які використовують викладачі ЗВО в освітньому процесі та мають безпосередній вплив на рівень сформованості професійних компетентностей конкурентоспроможних фахівців.

Так, аналіз діяльності закладів вищої освіти підтверджує, що швидкими темпами увійшли в освітній процес такі дидактичні інновації як інтерактивні методи та мультимедійні засоби навчання, телекомунікаційні методи конструювання знань, імітаційні технології, методики відео тренінгу, комп'ютерне моделювання, технології віртуальної реальності.

У Законі України «Про вищу освіту» термін «компетентність» трактується як «динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно

здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» [6].

Варто підкреслити, що застосування педагогами в освітньому процесі компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного та проблемного підходів, а також інтерактивних методів і технології сприяє тому, що здобувачі вищої освіти мають можливість не тільки опанувати нові знання, вміння та навички, а й підвищувати комунікаційну компетентність, уміння взаємодіяти у команді, розвинути лідерські якості.

У процесі підвищення якості професійної підготовки фахівців, необхідно приділяти увагу активізації навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти та сприяти розкриттю творчого та індивідуального потенціалу кожного студента, розробці та впровадженню у навчальний процес інноваційних технологій навчання та викладання на основі використання електронних засобів навчання. Крім автоматизованої навчальної системи, запровадженої у багатьох університетах, яка потребує розробки електронного навчально-методичного комплексу з усіх навчальних дисциплін, викладачі у своїй діяльності можуть використовувати такі електронні засоби навчання як: комп'ютерні слайди (схема, рисунок, СЛС); електронний підручник; мультимедійну версію підручника; електронний лист основного змісту навчання; електронний опорний конспект; теоретико-довідковий модуль; електронний лабораторний практикум; електронний задачник; функціональний комп'ютерний тренажер; систему автоматизованого проєктування; експертну навчальну систему; комплексний комп'ютерний тренажер; електронні засоби навчання для ділових ігор та інше. Використання широкого спектра електронних засобів навчання дозволяє ефективно організувати очне та дистанційне навчання студентів, а також їх самостійну роботу з легким доступом до навчальних матеріалів.

Наразі інтенсивна самостійна робота студентів щодо опрацювання навчального матеріалу є важливою складовою в умовах вимушеного переведу

студентів, які навчаються за очною формою навчання на дистанційну форму роботи.

Необхідно зазначити, що карантинні обмеження, а також введення воєнного стану в Україні вимагає від ЗВО підвищення якості дистанційної роботи зі студентами, які навчаються за очною формою навчання. Крім того, світові тенденції у вищій освіті спонукають ЗВО України до розвитку дистанційної освіти як важливої складової конкурентоспроможності університетів.

Передумови для розвитку дистанційної освіти були закладені у Законі України «Про вищу освіту» де зазначено, що дистанційна освіта є самостійною формою навчання нарівні з очною, заочною та екстернатом [6].

Дистанційну освіту науковці розглядають як форму організації освітнього процесу, яка об'єднує як традиційні методи навчання, так і новітні інформаційні та мультимедійні технології.

У 2021 році нами було проведено онлайн опитування щодо стану професійної готовності науково-педагогічних працівників впроваджувати сучасні форми та методи навчання, яке охопило 1627 осіб з усіх регіонів України. З них 91,5% - науково-педагогічні працівники університетів, 8,5% - академій, інститутів та коледжів. Відповідно до нашого дослідження, яке містило блок питань щодо впровадження дистанційної освіти можемо зазначити, що 90.2% респондентів на питання: «Чи створено у Вашому ЗВО окремі спеціалізовані підрозділи дистанційного навчання або існують особи, на яких покладено завдання інформаційної підтримки дистанційного навчання?» відповіли: «Так» і 9,8% – «Ні» (рис. 1).

Рис. 1. Наявність окремого спеціалізованого підрозділу дистанційного навчання у ЗВО

На питання «Чи проводяться у Вашому ЗВО навчальні курси з Інтернет-орієнтованих освітніх технологій для викладачів?» 80,5% респондентів відповіли: «Так» і 19,5% – «Ні» (рис. 1).

Рис. 2. Наявність навчальних курсів з Інтернет орієнтованих технологій для викладачів

На питання «Чи створено у Вашому ЗВО масові відкриті онлайн-курси?» лише 60% респондентів дали позитивну відповідь, а 40% - негативну (рис. 3).

Рис. 3. Наявність масових відкритих онлайн-курсів

Проведене анкетування дозволило нам стверджувати, що ЗВО України активно долучилися до розвитку та впровадження дистанційної освіти і продовжують працювати над створенням та впровадженням методик викладання окремих дистанційних курсів, які допомагають будь-якій особі здобути освіту, підвищити кваліфікацію або здійснити перекваліфікацію з отриманням відповідних освітніх документів.

Проаналізовано, що дистанційне навчання міцно закріпилося у сучасній освітній системі, як доповнюючи традиційні форми навчання, так і виокремившись в самостійну форму здобуття освіти. Необхідно підкреслити, що для вищезазначених форм навчання використовуються різні мультимедійні проєкти, які допомагають організувати освітні курси з використанням інноваційних інтерактивних технологій.

Досвід роботи, який склався у ЗВО показує, що дистанційні курси розробляються викладачами за допомогою різних програмних продуктів, що дозволяють представляти його вміст у форматах Інтернету (HTML). Це

можуть бути технології створення і супроводу освітнього процесу у вигляді вебсайтів, вбудованих у текстові редактори, а також програми, як MS FrontPage, MS Publisher та ін. Для розробки курсів також використовують спеціальні програми-оболонки, призначені для дистанційного навчання (WebCT, LotusLearningSpace, BlackBoard, Moodle, Доцент, Прометей тощо) [8]

Враховуючи те, що вміння навчатися входить до основних компетентностей XXI сторіччя, завданнями, які постають перед сучасним викладачем є формування у студентів навичок до самостійного пошуку та опрацювання інформації, самостійного здобуття й розширення знань; залучення до процесу пізнання як активних дослідників. Саме застосування викладачем проблемно-пошукових методів навчання дає можливість кожному студенту практично використати набуті знання та удосконалити вже набуті навички, проявити себе, а також сприяє розвитку предметних та ключових компетентностей.

Як показує практика, педагогічні технології дистанційного навчання окрім забезпечення студентів електронними навчальними ресурсами, завданнями для самостійного виконання, та контролю навчальних досягнень, надають можливість реалізувати індивідуальний підхід до кожного студента та забезпечити комфортний темп для якісного опанування нового матеріалу та виконання завдань.

Одним зі шляхів формування професійної компетентності майбутніх фахівців у ЗВО є планування і реалізація практичної підготовки із застосуванням інтерактивних технологій, ігрових і проєктних методів навчання, що передбачає розробку сценаріїв з використанням засобів електронного навчання та інноваційних інформаційних технологій на практичних і лабораторних заняттях, та в умовах виробничої практики. Організація практичної підготовки, динаміка якої відбувається за умов імітації конкретної професійної діяльності більшою мірою адаптує студентів до засвоєння фахових знань та умінь. Педагог, своєю чергою, має відкоригувати

розроблену модель практичної підготовки після проведення заняття для її більшої ефективності. Важливим елементом практичних та лабораторних занять є навчально-дослідницька діяльність студентів, яка передбачає самостійне формулювання цілей і складних пошукових завдань та їх вирішення, сприяє формуванню необхідних професійних навичок та якостей особистості для прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та забезпечує готовність до впровадження інновацій, відбору, узагальнення та структурування здобутої професійної інформації тощо.

Виходячи з вищезазначеного, особливої уваги потребує організація практико-орієнтованого освітнього середовища адаптованого до сучасних умов, із застосуванням ІКТ та новітніх електронних ресурсів згідно з вимогами до професійних компетентностей здобувачів вищої освіти, які визначені в освітніх програмах. У цьому контексті принципово важливо впровадження в освітній процес комп'ютерних програм, які дозволяють моделювати різні виробничі процеси та у віртуальному світі опанувати роботу складних механізмів і систем, обробляти різні види інформації, яка використовується у виробничих завданнях під час практичних і лабораторних занять. Це дозволяє максимально занурити студентів у професійну діяльність.

Також у професійній підготовці здобувачів вищої освіти ефективним є поєднання комп'ютерних технологій та інтерактивних форм і методів роботи, таких як ділові ігри, ділові кейси, метод проектів, аналізу і діагностики ситуації, моделювання, проблемно-пошуковий тощо. Разом з тим не слід забувати про перевірку необхідних знань для більш успішного розвитку фахових компетентностей. Такий підхід дозволяє максимально наблизитись до реальних умов професійної діяльності, а також розвивати у студентів творчий підхід до вирішення будь-яких професійних ситуацій та навички взаємодії.

Наприклад, під час використання ділових та імітаційних ігор студенти мають можливість не тільки застосовувати та удосконалювати набуті знання,

уміння та навички, тобто формувати професійну компетентність, а й комунікувати між собою та викладачем, організувати роботу команди та працювати спільно з іншими над вирішенням поставлених завдань, розвивати логічне та критичне мислення, брати відповідальність за власні рішення.

З метою формування професійних компетентностей здобувачів вищої освіти у навчально-методичному забезпеченні дисциплін має бути передбачено наявність достатньої кількості навчально-виробничих завдань для забезпечення формування умінь та навичок виконувати трудові функції в умовах професійної діяльності, а також обов'язкове використання пізнавальних завдань пошукового характеру [1].

Використання інноваційних методів навчання підвищує активізацію інтелектуальних та вольових сфер особистості та забезпечує прагнення до самовдосконалення і творчого пошуку. Під час використання інноваційних інтерактивних методів та засобів навчання вирішуються проблемні питання, відбувається моделювання професійного процесу, що сприяє розвитку критичного та аналітичного мислення. Ефективність освітнього процесу та набуття студентами фахових знань та компетентностей великою мірою залежить від захоплення педагога власною діяльністю, від його педмайстерності, уміння використовувати інновації в освітньому процесі, прагнення розвиватися та сприяти розвитку студентів, мотивувати їх до здобуття знань, бажання досягти з ними взаєморозуміння і максимальної співпраці.

Як свідчить аналіз роботи викладачів ЗВО, до найбільш ефективних методів навчання, можна віднести: практичні методи, творчі завдання, навчальні дискусії та проблемно-пошукові методи. Серед інтерактивних методів і прийомів навчання студентів найбільш вживаними є: робота в малих групах, ділова/рольова гра, аудіовізуальний метод навчання [2]. Для розвитку практичних умінь на заняттях в малих групах найбільш актуальні різноманітні форми роботи: «Мікрофон», «Незакінчені речення», «Мозковий штурм»

(брейнстормінг), «PRES-формула»; «Дерево рішень», «діалог Сократа», «займи позицію», «навчальний полігон» тощо.

Самостійна робота студентів, основана на індивідуальній чи груповій діяльності передбачає навчальне проєктування, завдяки якому здобувачі мають можливість реалізувати свої особистісні, творчі здібності, проявити схильність до науково-теоретичного аналізу та розширити коло професійних інтересів, сформувати соціально активну громадянську позицію та лідерські якості.

Таким чином, важливим фактором впливу на формування фахових компетенцій є інтерактивні методи навчання, завдяки яким можна досягти мети навчання, створивши ефективну взаємодію між суб'єктами освітнього процесу та забезпечивши відчуття інтелектуальної спроможності й успішності для кожного студента. Класифікація активних методів навчання за характером навчально-пізнавальної діяльності виокремлює імітаційні методи (ігрові та неігрові) та неімітаційні (проблемна лекція, програмоване навчання, стажування на робочому місці), які в освітньому процесі використовують для аналізу виробничих ситуацій та формування професійних компетентностей.[7]

Крім того, необхідно наголосити, що ефективність викладацької діяльності залежить від спільної дослідницької роботи педагога зі студентами, від його вміння залучити їх до наукового творчого пошуку, вміння сформувати допитливість і прагнення до опанування знань та самостійної наукової розвідки. Зазначимо, що ЗВО України з метою залучення студентів до обговорення наукових проблем щорічно організовують конференції для здобувачів вищої освіти, аспірантів та молодих вчених за різними галузями знань і запрошують учасників як з різних регіонів України, так і з-за кордону. Також студенти беруть активну участь у різноманітних наукових конкурсах, турнірах за обраною спеціальністю.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок.
Сучасний фахівець має бути здатний до навчання протягом життя, до

реалізації та поширення інновації та використання передового досвіду у професійній діяльності, до впровадження досягнень сучасної науки у свою діяльність. Саме тому в процесі здійснення професійної підготовки студентів важливим є формуванням аналітичних та дослідницьких умінь, навичок пошуку та аналізу інформації, що дозволить їм не тільки опанувати професією під час навчання, а й удосконалювати власні професійні навички протягом життя. Перед викладачами ЗВО постає завдання щодо створення освітнього середовища, яке сприятиме особистісному і професійному розвитку майбутніх фахівців.

Тобто, у процесі здобуття вищої освіти студент має опанувати сукупністю загальних та професійних компетентностей, а також набути стійку мотивацію до праці, вміння ставити та досягати цілі, ефективно комунікувати, володіти професійним інструментарієм, застосовувати інновації в роботі, що надалі допоможе йому реалізуватися в обраній професії та бути потрібним і конкурентоспроможним на ринку праці.

Таким чином, одним із найбільш важливих факторів впливу інноваційних методів навчання на розвиток системи професійної підготовки фахівців закладів вищої освіти є впровадження інновацій в освітній процес та створення внутрішнього механізму управління якістю освіти. Формування професійних компетентностей у здобувачів відбувається впродовж усього навчання, тому активне використання інноваційних методів, прийомів, засобів та ресурсів, їх доцільне поєднання з традиційними допомагає вдосконалити освітній процес і контроль якості професійної підготовки у ЗВО, розширити основні напрями його діяльності та підвищити конкурентну перевагу серед інших.

У подальшій роботі плануємо провести аналіз застосування інноваційних форм та методів навчання в освітньому процесі у європейських закладах вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бахмат Н. Організаційно-педагогічні умови проектування практико орієнтованого середовища підготовки майбутніх техніків-технологів. *Theory and methods of educational management* № 1(21), 2018. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v1_2018/%D0%91%D0%B0%D1%85%D0%BC%D0%B0%D1%82_2018.pdf
2. Буянова Г. В. Використання сучасних методів навчання в процесі освітньої діяльності в закладах вищої освіти України. *Соціально-педагогічні основи розвитку особистості в сучасних умовах комунікації: досвід, проблеми, перспективи*: збір. мат. конф. / за заг. ред. Удалова О. А., Буянова Г. В., Ватагіна В. В., Ївженко Ю. В., Похресник А. К. Дніпро: Видавництво ФОП Кучугурний, 2019. С. 38–43.
3. Дівінська Н. О. Тренінгові технології у розвитку професійних умінь викладача застосовувати інноваційні методи і форми навчання. *Історико-педагогічні студії : науковий часопис* / гол. ред. Н. М. Дем'яненко. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 13-14. С. 34–37. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33446>
4. Загіка О. О. Інноваційне навчальне середовище – запорука професійної компетентності та конкурентоспроможності випускника ПТНЗ. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. Вип. 5. С. 55–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2013_5_12
5. Загіка О. О. Формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання в професійно-технічних навчальних закладах: дис.... канд. пед. наук. 13.00.04. К., 2015. С. 234. URL: https://ivet.edu.ua/images/spets-rada/diss/dis_zagika_2015.pdf
6. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Лемішовська О., Яремко І. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2020, №3-4. С. 97–98. URL: https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9520/1/Lemishovska_Udoskonalennia%20fakhovykh%20kompetentnostei.pdf
8. Молчанюк В. А. Теоретичні засади навчально-методичного забезпечення дистанційного навчання. *Науковий вісник Донбасу*. 2016. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2016_1-2_5
9. Пустовойт Б., Федяй І. Кейс-технологія як один із сучасних методів викладання у закладах вищої освіти для формування компетентності майбутніх фахівців. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2018. №1(43), С. 422–430. URL : <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/11959>
10. Ребуха Л. З. Характеристика засобів інноваційних технологій для фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*: зб. наук. праць. Львів, 2018. №17. С. 156–161.

11. Семененко І. Є. Формування професійної компетентності студентів в умовах реалізації індивідуально-пізнавальних маршрутів у навчанні. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. Харків, 2016. Вип. 54. С. 76. URL: <https://oaji.net/articles/2017/1054-1484133758.pdf>

12. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2015. №2. С. 19–28. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_2_5

13. Удалова О. Ю. Формування комунікативних умінь студентів у процесі професійної підготовки. *Нові технології навчання: зб. наук. праць ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»*. Вип. 94. Житомир: Вид-во О. О. Євенок 2020. С. 326–331.

14. Walzik, Sebastian: Kompetenzorientiert prüfen: Leistungsbewertung an der Hochschule in Theorie und Praxis. 1. Aufl. Stuttgart: UTB. 2012. URL: <https://www.fachportal-paedagogik.de/literatur/vollanzeige.html?FId=1027505>

Стаття надійшла до редакції 22.07.2022

Galina Buyanova, Olena Udalova. The Influence of Innovative Forms and Methods of Learning on the Quality of Professional Training of Higher Education Students.

The article investigates the influence of innovative teaching methods on the formation and development of professional competencies of higher education students.

The paper shows that the success of the process for assimilation of professional knowledge, skills and abilities by students depends on the professional activity of the teacher. The results of the survey aimed at identifying problems which affect the formation of the professional readiness of scientific and pedagogical workers to implement modern forms and methods of education, including a block of questions regarding the implementation of distance education, were highlighted.

The paper proves that higher education institutions of Ukraine actively participated in the development and implementation of distance education and continue to work on the establishment and implementation of methods of teaching distance courses that help any person to get an education, improve their qualifications or carry out retraining with the receipt of relevant certification.

The ways to improve the quality of professional training of higher education students via innovative methods and forms of education in combination with traditional ones are identified.

Key words: *innovative technologies, teaching methods, information technologies, professional competencies, distance education, higher education students.*

REFERENCES

1. Bakhmat N. Orhanizatsiino-pedahohichni umovy proektuvannia praktyko oriientovanoho seredovyscha pidhotovky maibutnikh tekhniv-tekhnolohiv.

Theory and methods of educational management №1(21), 2018. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v1_2018/%D0%91%D0%B0%D1%85%D0%BC%D0%B0%D1%82_2018.pdf [in Ukrainian].

2. Buianova H. V. Vykorystannia suchasnykh metodiv navchannia v protsesi osvithoi diialnosti v zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy. Sotsialno-pedahohichni osnovy rozvytku osobystosti v suchasnykh umovakh komunikatsii: dosvid, problemy, perspektyvy: zbir. mat. konf. / za zah. red. Udalova O. A., Buianova H. V., Vatahina V. V., Yivzhenko Yu. V., Pokhresnyk A. K. Dnipro: Vydavnytstvo FOP Kuchuhurnyi, 2019. S. 38–43. [in Ukrainian].

3. Divinska N. O. Treninhovi tekhnolohii u rozvytku profesiinykh umin vykladacha zastosovuvaty innovatsiini metody i formy navchannia. Istoryko-pedahohichni studii: naukovyi chasopys / hol. red. N. M. Demianenko. K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2020. Vyp. 13-14. S. 34–37. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33446> [in Ukrainian].

4. Zahika O. O. Innovatsiine navchalne seredovyshe – zaporuka profesiinoi kompetentnosti ta konkurentospromozhnosti vypuskyka PTNZ. Profesiina osvita: problemy i perspektyvy, 5, 55–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2013_5_12 [in Ukrainian].

5. Zahika O. O. Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh ahentiv z postachannia v profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh / Dysertatsiia. 2015. S. 234. URL: https://ivet.edu.ua/images/spets-rada/diss/dis_zagika_2015.pdf

6. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

7. Lemishovska O., Yaremko I. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii, 2020, №3-4. S. 97–98. URL: https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9520/1/Lemishovska_Udoskonalennia%20fakhovykh%20kompetentnostei.pdf [in Ukrainian].

8. Molchaniuk V. A. Teoretychni zasady navchalno-metodychnoho zabezpechennia dystantsiinoho navchannia. Naukovyi visnyk Donbasu. 2016. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2016_1-2_5 [in Ukrainian].

9. Pustovoit B., Fediai I. Keis-tekhnolohiia yak odyz iz suchasnykh metodiv vykladannia u zakladakh vyshchoi osvity dlia formuvannia kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv. Naukovi zapysky kafedry pedahohiky. 2018. №1(43), S. 422–430. URL : <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/11959> [in Ukrainian].

10. Rebukha L. Z. Kharakterystyka zasobiv innovatsiinykh tekhnolohii dlia fundamentalizatsii profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv. Visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu bezpeky zhyttiediialnosti: zb. nauk. prats. Lviv, 2018. №17. S. 156–161. [in Ukrainian].

11. Semenenko I. Ye. Formuvannia profesiinoi kompetentnosti studentiv v umovakh realizatsii indyvidualno-piznavalnykh marshrutiv u navchanni. Zbirnyk

naukovykh prats «Pedahohika ta psykholohiia». Kharkiv, 2016. Vyp. 54, S. 76. URL: <https://oaji.net/articles/2017/1054-1484133758.pdf> [in Ukrainian].

12. Surmin Yu. P. Keis-metod: stanovlennia ta rozvytok v Ukraini. Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. 2015. №2. S. 19–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_2_5 [in Ukrainian].

13. Udalova O. Iu. Formuvannia komunikatyvnykh umin studentiv u protsesi profesiinoi pidhotovky. Novi tekhnolohii navchannia: zb. nauk. prats DNU «Instytut modernizatsii zmistu osvity». Vyp. 94. Zhytomyr: Vyd-vo O. O. Yevenok 2020. S. 326–331. [in Ukrainian].

14. Walzik, Sebastian: Kompetenzorientiert prüfen: Leistungsbewertung an der Hochschule in Theorie und Praxis. 1. Aufl. Stuttgart: UTB. 2012. URL: <https://www.fachportal-paedagogik.de/literatur/vollanzeige.html?FId=1027505> [in German].